GUIA DIDÀCTICA

EN BUSCA DEL LLIBRE DE LA MÚSICA CATALANA

Joan Amades

BANDA MUNICIPAL DE LLEIDA

AMB EL SUPORT DE:

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida

AUDITORI MUNICIPAL

ORGANITZA:

FORMACIÓ RESIDENT DE L'AUDITORI ENRIC GRANADOS

BANDA MUNICIPAL DE LLEIDA

Aquesta guia didàctica s'ha elaborat com a material complementari a l'audició escolar *En busca del llibre de la música catalana*, de la Banda Municipal de Lleida, en el marc del Cicle de Teatre i Audicions Escolars organitzat per l'Ajuntament de Lleida.

El seu ús és lliure i gratuït amb finalitats educatives.

No se'n permet la publicació en pàgines web, plataformes digitals o xarxes socials externes, ni la reproducció o distribució fora d'aquest àmbit.

Proposta original de la Banda Municipal de Lleida, sota la direcció d'Amadeu Urrea Perez.

© Maria Ginesta Simon, pel text i els continguts de la guia.

Lleida, octubre de 2026.

CONTINGUTS

ÍNDEX

GUIA D'ÚS 04
LA MISSIÓ 05
LA BANDA 06
AL CONCERT 07
JOAN AMADES 09
GARROTÍN 10
HAVANERA 16
BALL PLA 20
CARAMELLES 26
JOTA 29
TOC DE CASTELLS 34
BALL DE BASTONS 37
SARDANA 39
SEGUICI POPULAR 48

EN BUSCA DEL LLIBRE DE LA MÚSICA CATALANA

GUIA D'ÚS

Hola, mestre/a!

Abans d'entrar en el contingut d'aquesta guia docent ens agradaria fer algunes observacions per explicar-te'n el disseny i facilitar-ne el seu ús a l'aula.

El document s'estructura en 9 blocs diferents, cadascun corresponent a un dels tipus de música tradicional que tractarem.

Hem plantejat una guia que combina dos tipus de materials. Per una banda, trobareu les **PÀGINES GROGUES**, que son fitxes pensades expressament per als i les alumnes, perquè els les pugueu donar directament per treballar-les a l'aula. Inclouen explicacions senzilles de cada gènere, acompanyades d'imatges que les il·lustren. La idea és que, en acabar, puguin tenir un dossier amb les fitxes de totes les músiques.

D'altra banda, teniu les **PÀGINES BLAVES**, que van dirigides als docents i inclouen materials, informació addicional i propostes didàctiques per treballar a l'aula. El color de la capçalera us indicarà de quin tipus és cada pàgina.

Finalment, al costat d'algunes explicacions veureu que hi apareix el logotip de la banda municipal. Això significa que son indicacions relacionades amb l'espectacle o que cal tenir en compte pel dia del concert de l'auditori.

Som conscients que és un dossier extens i que es probable que no el pugueu revisar tot abans de venir a l'auditori. Està pensat per ser un material flexible i adaptable, perquè pugueu fer ús d'allò que us pugui anar millor a la vostra aula. Això sí, us demanem que, si podeu, treballeu les activitats de participació a l'auditori, com la creació del garrotín.

EN BUSCA DEL LLIBRE DE LA MÚSICA CATALANA

LA MISSIÓ

Aquest any, la Banda Municipal de Lleida necessita la vostra ajuda!

En Joan Amades, un dels folkloristes més importants de Catalunya, va dedicar tota una vida a recollir i preservar les nostres tradicions, llegendes, cançons, danses i costums populars. Tota aquesta riquesa cultural va quedar recollida al Costumari Català, una obra imprescindible del patrimoni català.

Però ha passat una cosa inexplicable: totes les cançons i els balls populars han desaparegut misteriosament del llibre! Sense música, com podrem explicar les nostres tradicions? Qui recuperarà els gèneres musicals que formen part de la nostra identitat?

Us convidem a emprendre un viatge musical per tot Catalunya per trobar i retornar al Costumari Català els ritmes i les danses que se n'han escapat: els garrotins, les caramelles, el ball de bastons, les havaneres, la sardana i moltes altres sorpreses.

Ens hi acompanyeu?

En aquesta guia trobareu tot el material necessari per estar preparadíssims i preparadíssimes per ajudar a la banda durant el concert.

Endavant!

EN BUSCA DEL LLIBRE DE LA MÚSICA CATALANA

LA BANDA

Tot el repertori que escoltarem a l'Auditori l'interpretarà la

Banda Municipal de Lleida.

Es tracta d'una Banda Simfònica, però.... què és una Banda Simfònica?

Una Banda Simfònica no és una Orquestra Simfònica

En una **Banda Simfònica** els instruments són majoritàriament de vent.

En aquest cas el paper principal pertoca als clarinets.

En canvi els instruments més nombrosos d'una **Orquestra Simfònica** són de corda: violins, violes, violoncels i contrabaixos.

En aquest cas el paper principal el fan els violins.

Una Banda Simfònica tampoc és una Banda de Música

En un **Banda Simfònica** sí que hi ha alguns instruments de corda (violoncels i contrabaixos, tot i que són poc nombrosos).

Son instruments que seria molt difícil tocar-los desfilant pel carrer.

En canvi, una **Banda de Música** està formada només per instruments de vent i percussió i estan pensades per poder tocar desfilant al carrer.

EN BUSCA DEL LLIBRE DE LA MÚSICA CATALANA

AL CONCERT

Com hauria de comportar-me en un concert?

1 En un concert és molt important que **ARRIBEM PUNTUALS** per respecte als artistes a l'escenari i per no molestar als altres.

Si hi ha hagut algun imprevist i això no és possible, hem d'esperar a sentir els aplaudiments (que ens indicaran que ha acabat una obra) per a entrar al recinte.

2 Hem d'estar **EN SILENCI** durant les actuacions.

És important no parlar ni fer soroll durant les actuacions perquè podem molestar o distreure als intèrprets, així com a la resta de companys que han vingut a escoltar el concert.

3 Hem d'**APAGAR** els **TELÈFONS MÒBILS** i qualsevol aparell electrònic que pugui sonar durant l'actuació.

Recordeu que això també val pels rellotges o polseres amb alarmes!

4 No es pot **MENJAR** ni **BEURE** durant les actuacions.

Podríem fer soroll, molestar als companys. A més, embrutaríem l'espai de l'auditori.

AL CONCERT

5 Quan acaba una actuació **APLAUDIM** als músics com a mostra d'agraïment per la seva feina.

Sabies que... la primera documentació sobre l'aplaudiment la trobem en l'Imperi Romà? Al final de moltes obres teatrals, el protagonista de la representació cridava "Valete et plaudite!" ("Adéu i aplaudiu"), i el públic aplaudia.

6 Hem d'**ENTRAR** i **SORTIR** de l'auditori o sala de concerts amb **ORDRE** i **TRANQUILITAT**.

No us preocupeu! Tothom tindrà el seu lloc!

7 **NO** hem d'**ABANDONAR** la sala **ABANS QUE ACABI** el concert, a no ser que sigui urgent.

En cas d'urgència, hem d'intentar esperar que acabi l'obra que s'està representant, i sempre hem d'avisar a la nostra mestra.

EN BUSCA DEL LLIBRE DE LA MÚSICA CATALANA

JOAN AMADES

El gran caçador de tradicions de Catalunya

CARNET D'IDENTITAT

Nom	**Joan Amades i Gelats**
Va néixer	El 23 de juliol de 1890, al Raval de Barcelona
Va morir	El 17 de gener de 1959, dia de Sant Antoni
Ofici	Folklorista: algú que recull i guarda les tradicions d'un poble

Va dedicar la vida a **recollir cançons, rondalles, festes, danses i llegendes** de tot Catalunya perquè no s'oblidessin. Gràcies a ell, moltes tradicions han arribat fins avui!

NIVELL 1

Un nen treballador

Va anar poc a l'escola: als 9 anys ja treballava a la botiga de draperia dels pares. Més tard va tenir una parada de llibres vells als Encants. Tenia molt mala vista, però **llegia d'amagat amb una lent** i organitzava **titelles** per als nens del veïnat!

Joan va aprendre moltes coses...

- ○ Estudiant tot sol (era autodidacta)
- ○ Anant a la universitat
- ○ Amb un robot ajudant

NIVELL 2

El seu superpoder

No tenia capes ni raigs, però sí una **memòria prodigiosa**! Podia recordar un munt de coses, fins i tot detalls molt petits d'èpoques llunyanes. També va aprendre **esperanto**, una llengua inventada perquè tots els pobles s'entenguessin.

Quin era el seu superpoder?

- ○ Volar
- ○ Una memòria extraordinària
- ○ Ser invisible

NIVELL 3

Missió: caçar tradicions

Amb el mestre Joan Tomàs recorria Catalunya de poble en poble, trucant de porta en porta per **demanar «una almoina de cançó»** a pastors, pagesos i mariners. Va apuntar **més de 10.000 melodies**!

Encercla el que recollia Amades:

🎵 Cançons | 🎮 Videojocs | 📖 Rondalles | 🐉 Llegendes | 🎉 Festes | 🃏 Cromos

🎒 **Ho va fer durant 11 estius seguits!** Quina constància!

NIVELL 4

Els seus llibres gegants

Va escriure tants llibres que n'hi ha per omplir una biblioteca! També feia **xerrades per la ràdio** explicant llegendes dels carrers de Barcelona.

42	5	3
Biblioteca de Tradicions Populars	Costumari Català	Folklore de Catalunya

Quants volums tenia la «Biblioteca de Tradicions Populars»?

4 | 42 | 420

REPTE FINAL

Vertader o fals? Escriu V o F

V F Joan Amades va néixer a Barcelona, al barri del Raval.

V F Va estudiar molts anys a la universitat per ser folklorista.

V F Va morir el dia de Sant Antoni, una festa tradicional catalana.

EN BUSCA DEL LLIBRE DE LA MÚSICA CATALANA

GARROTÍN

QUÈ ESCOLTAREM?

Garrotín de Lleida

POPULAR

ELS PUNTS CLAU

A quin territori pertany?

És un cant molt lligat a la ciutat de Lleida.

El va popularitzar la comunitat gitana de Lleida.

Qui canta el garrotín?

Les canta el "glosador" o la "glosadora", una persona que sap improvisar versos al moment.

Quan es canta i balla el garrotín?

En festes i celebracions de tota mena: Carnestoltes, casaments, saraus... És una manera d'animar la festa, riure i passar-ho bé entre tots, cantant i fent broma.

Les improvisacions del garrotín moltes vegades fan riure perquè fan una mica de burla d'alguna situació i tenen un to divertit.

El **garrotín** és un cant i un ball molt lligat a la ciutat de Lleida. Té un ritme suau i marcat (com si fos una rumba lenta) i normalment s'hi canten **estrofes curtes** que moltes vegades son **improvisades**, és a dir, que s'inventen al moment!

No se sap ben bé quin és l'origen exacte d'aquest gènere. Alguns diuen que ve d'Astúries i d'altres que ve d'un ball flamenc anomenat *farruca*. El que sí que sabem és que a principis del segle XX **es va fer molt famós a Lleida**, sobretot **gràcies a la comunitat gitana** que vivia a la ciutat.

El garrotín té **una part que es repeteix sempre** després de cada estrofa improvisada. És un frase molt coneguda que diu: "***Al garrotín, al garrotan, a la vera, vera, vera de Sant Joan***".

EN BUSCA DEL LLIBRE DE LA MÚSICA CATALANA

GARROTÍN

Posem-ho en pràctica

Improvisadors de garrotins

Per poder improvisar garrotins primer hem de conèixer que vol dir improvisar i com és un garrotín:

Què vol dir improvisar?

Al cas!

Improvisar vol dir inventar-te alguna cosa a l'instant, sense haver-la pensat ni escrit abans!

Imagina't que et diuen: "Canta'm alguna cosa sobre el pati de l'escola... ara mateix, sense pensar-hi gaire!" Doncs improvisar és això: buscar ràpidament paraules que rimin (que facin rima) i cantar-les tot seguit, com si les paraules et sortissin soles del cap.

Els glosadors i glosadores del garrotín són experts en improvisar: quan canten, molt sovint s'estan inventant les estrofes just en aquell moment, com si fessin un petit joc de màgia amb les paraules!

Parts del Garrotín

QUARTETA: la part que s'improvisa

Jo soc mestís sí senyor
i a mi em diuen el Parrano,
la meva mare era paia
i el meu pare un gran gitano.

TORNADA: la part que es repeteix sempre igual

Al garrotín, al garrotan,
a la vera vera vera vera de Sant Joan.

GARROTÍN

Posem-ho en pràctica

Improvisadors de garrotins

Al cas!

Ara que ja coneixeu el garrotín i que sabeu com s'improvisa ja esteu preparats per...

CREAR LA VOSTRA QUARTETA DE GARROTÍN A L'AULA

Ep! Però no s'acaba aquí... el dia que vindreu a l'auditori demanarem a dos voluntaris de cada escola que pugin amb la banda a l'escenari a cantar-la, així tots podreu escoltar les vostres creacions.

Us hi atreviu?

Al garrotín, al garrotan,

a la vera vera vera vera de Sant Joan.

GARROTÍN

Posem-ho en pràctica

Partitures del garrotín de Lleida

Versió 1

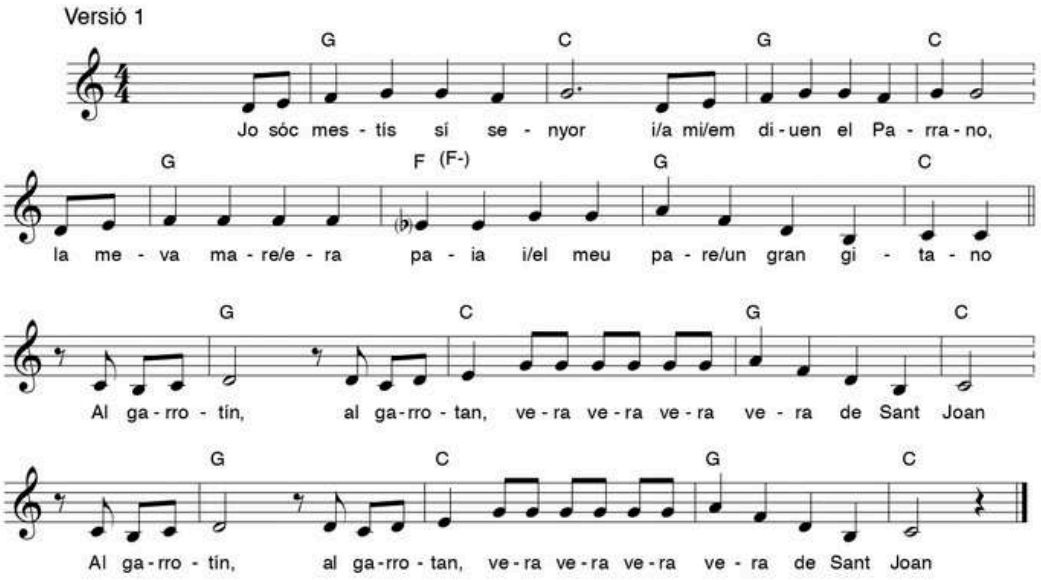

Versió 2

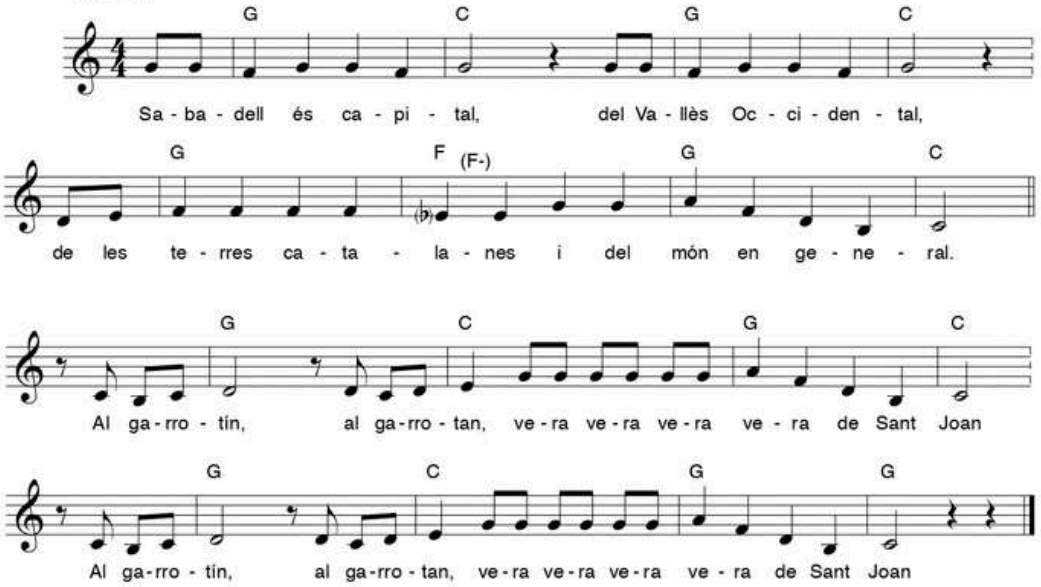

Partitures de dues versions del garrotín de Lleida.
Extretes del projecte Eduglosa, el Pla educatiu de Cor de Carxofa.
https://www.eduglosa.cat/glosateca/recursos/el-garrotin-de-lleida/

Posem-ho en pràctica

Rúbrica per autoavaluar quartetes

RÚBRICA PER AUTOAVALUAR QUARTETES

Aprenem a glosar! Abans de presentar la teva **glosa**, comprova que estigui bé.

PREGUNTA	CORRECTE	ERROR	CORREGIT
HE FET UNA **QUARTETA**? Té 4 versos.			
RIMA SEGUINT UNA ESTRUCTURA? - A - A, ABBA, ABAB			
ÉS **HEPTASÍL·LAB**? Assenyala la síl·laba tònica de l'última paraula de cada vers. Compta quantes síl·labes hi ha fins a la tònica: n'has de tenir 7.			

Rúbrica per autoavaluar quartetes | Eduglosa | Educació, difusió i foment de glosa

Aquesta activitat té l'objectiu d'ajudar els infants i joves a aprendre a construir quartetes. Després de descobrir i explicar les característiques que ha de tenir una quarteta, aquesta rúbrica pretén ser una ajuda pels infants per prendre consciènci...

Eduglosa

Amb aquesta rúbrica l'alumnat pot autoavaluar el seu procés a l'hora de crear un garrotín.

Extretes del projecte Eduglosa, el Pla educatiu de Cor de Carxofa.

https://www.eduglosa.cat/glosateca/activitats-didactiques/rubrica-per-autoavaluar-quartetes/

Posem-ho en pràctica

Exemple de garrotins

Mostra breu de garrotins amb diferents estrofes.
Projecte Eduglosa, el Pla educatiu de Cor de Carxofa. ***(02:43)***
https://www.eduglosa.cat/glosateca/recursos/garrotin-mostra-breu/

Vídeo del "Garrotín de colors" de la campanya #lleidatanamentorgulloses.
Ajuntament de Lleida ***(04:48)***
https://youtu.be/rZKxhk2aA2w

EN BUSCA DEL LLIBRE DE LA MÚSICA CATALANA

HAVANERA

QUÈ ESCOLTAREM?

La Gavina

de FREDERIC SIRÉS i PUIG

ELS PUNTS CLAU

A quin territori pertany?

És una música propia dels pobles de la costa catalana, cantada sobretot en tavernes.

Què és una havanera?

Una havanera és una cançó tranquil·la que parla de mariners i pescadors, amb un ritme que recorda el moviment del mar.

Com va aparèixer?

Va arribar a través de les persones que viatjaven entre Cuba i Catalunya, sobretot mariners i mercaders que van anar a Amèrica a fer fortuna.

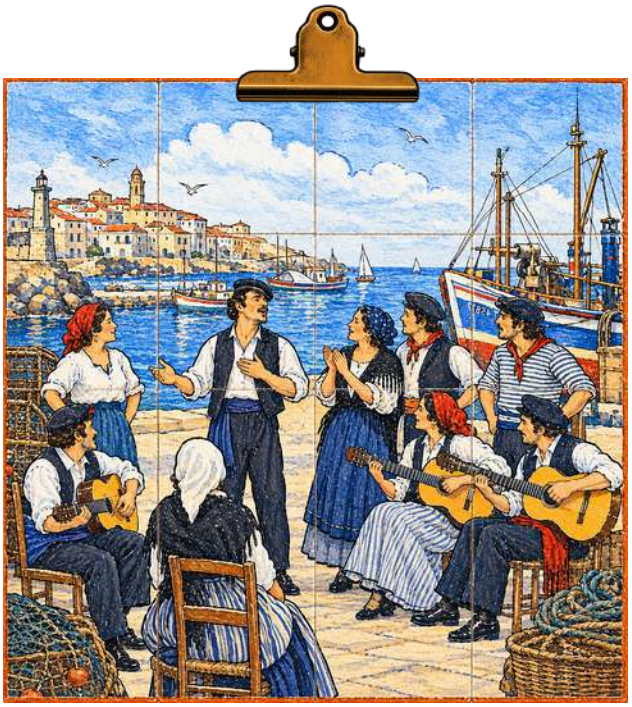

L'havanera té un ritme molt característic que ens recorda al moviment de les ones quan piquen amb les roques o contra la sorra.

L'**havanera** és un tipus de música que va néixer a **Cuba** fa molts anys, com a resultat de la barreja de diferents cultures i gèneres musicals. Durant el segle XIX es va fer coneguda aquí, a través de **mariners que tornaven de fer negocis a Amèrica**.

A Catalunya, les havaneres es van cantar sobretot en **tavernes** i pobles de la **costa**, especialment a **l'Empordà**. Sovint les cantaven grups de persones que no eren músics professionals, però que coneixien molt bé aquestes melodies i hi posaven **lletres relacionades amb la vida prop del mar**.

L'any 1967 es va fer la primera **Cantada d'Havaneres de Calella de Palafrugell**, que va ajudar a recuperar aquesta música. Avui en dia, les havaneres tornen a ser molt conegudes i estimades per molta gent.

Posem-ho en pràctica

Audició 1 : Melodies de la mar

El grup **Filomena** és un grup de música per a públic familiar que pretén acostar als més petits a la música tradicional a través de les seves melodies i dels instruments d'arrel popular. Dins del seu repertori podem trobar "**Melodies de la mar**" una havanera que vol fer homenatge a totes les havaneres tradicionals catalanes com "El meu avi" o "La Bella Lola", però amb una lletra més actual i adequada pels infants.

Proposta didàctica: Us proposem escoltar aquesta havanera a l'aula i que els alumnes puguin descobrir de què parla i quin és el missatge principal. També us animem a fer un dibuix del que els evoqui.

Melodies de la mar. Filomena. Havanera creada pel grup Filomena en homenatge a les havaneres tradicionals catalanes. ***(04:35)***

https://www.youtube.com/watch?v=T3ooPxOBcKI

HAVANERA

Posem-ho en pràctica

Melodies de la mar

El meu avi sempre em canta
quan la lluna mira el port,
i recorda aquell vaixell
que es va perdre buscant el nord.
Els mariners l'esperaven,
amb el cor ple d'emoció,
i a l'Havana ressonava
el record d'aquell canó.

Ai, la mar! Ai, la mar!
Quants secrets que sap guardar.
Ai, la mar! Ai, la mar!
Canten ones i gavines,
melodies de la mar.

Em parlava d'una barca,
pintada amb els colors del sol,
que ballava entre gavines
com la bella Lola al port.
La barca xica la seguia
amb els vents al seu favor
i al ritme de les onades
navegava a l'horitzó.

Diu que un dia molt llunyà
va veure un llop de mar
que cantava amb veu ben fonda
els records d'un temps passat.
Parlava de l'Empordà
i del vent que el fa cantar,
de tants peixos que hi pescava
i d'amors que van marxar.

Ai, la mar! Ai, la mar!
Quants secrets que sap guardar.
Ai, la mar! Ai, la mar!
Canten ones i gavines,
melodies de la mar.

En una vella taverna
els mariners solien cantar
històries del meu rebesavi,
que un dia a Cuba se'n va anar.
Des de la sorra de la platja,
amb un somriure d'il·lusió,
dic mirant a l'escullera:
"Mare, vull ser pescador."

Ai, la mar! Ai, la mar!
Quants secrets que sap guardar.
Ai, la mar! Ai, la mar!
Canten ones i gavines,
melodies de la mar.
Canten ones i gavines,
melodies de la mar.

FILOMENA

Posem-ho en pràctica

Audició 2 : La Gavina

La Gavina és l'havanera que podreu escoltar a l'auditori. La cançó explica una història d'amor en què una persona demana a una gavina, que vola lliurement per damunt del mar, que porti un missatge d'amor a la seva estimada.

Proposta didàctica:

- **Escolta activa (10 min).** Els infants escolten l'havanera amb els ulls tancats i es concentren en la música. Després, cadascú expressa amb una sola paraula què li ha fet sentir o imaginar: calma, mar, tristesa, pau, balanceig...
- **Segona escolta amb el cos (10 min).** Els infants es posen drets i es balancegen suaument al ritme de la música, com si fossin una barca que es mou sobre les onades o una gavina que planeja per damunt del mar. L'objectiu és que percebin el ritme tranquil i el moviment suau i regular característics de l'havanera.
- **Investiguem (15 min).** En petits grups, els infants comparteixen les seves impressions i responen les preguntes següents:
  - *Què hi sents? Quins instruments pots reconèixer? Com és la veu de qui canta: suau, dolça, forta, trista...?*
  - *Què t'imagines? De què creus que parla la cançó? Quines imatges et venen al cap quan penses en el mar, la gavina o la història que explica?*
  - *Què et fa sentir? Quines emocions et desperta aquesta música? Per què creus que et fa sentir així?*

La Gavina. Marina Rossell. ***(03:05)***

https://www.youtube.com/watch?v=ZhQsfybq8ww

EN BUSCA DEL LLIBRE DE LA MÚSICA CATALANA

BALL PLA

QUÈ ESCOLTAREM?

Ball Pla d'Alinyà

POPULAR

ELS PUNTS CLAU

A quin territori pertany?

És una dansa tradicional de diverses zones de Catalunya, especialment del Pirineu i de les comarques de muntanya.

Com es balla?

Es balla amb passos suaus, lliscats i tranquils.

Quina música l'acompanya?

S'acompanya de música tradicional, sovint tocada amb instruments com l'acordió o el flabiol.

Quines parts té?

Passeig, figura i corranda.

A diferència d'altres balls de parelles com el vals o la polca, als balls plans les parelles no ballen abraçades sinó que, normalment, ballen de costat, agafats de la mà.

El **Ball Pla** és un **tipus de ball de parelles** molt típic de les **zones rurals** de la Catalunya Vella, és a dir, la meitat nord de Catalunya. No hi ha un únic Ball Pla, sinó que cada poble podia tenir la seva pròpia manera de ballar-lo.

Tot i ser un ball de parelles, és també una **dansa popular i participativa**, ja que ballen diverses parelles juntes a la plaça i, de vegades, poden canviar de company o companya. Com que es tracta d'un ball fàcil i els passos són senzills, moltes persones dels pobles hi podien participar.

Es balla amb **passos suaus i petits**, fent lliscar els peus a prop del terra i sense gairebé fer salts. Per això s'anomena ball "pla": perquè els moviments són tranquils i es fan **arran de terra**.

BALL PLA

L'estructura

El ball pla té una estructura molt clara i senzilla. Això fa que tots els diferents balls plans que es ballen arreu del territori siguin força similars. Cadascun té algun pas o part de la coreografia que és diferent, però comparteixen els elements principals, que són els que veurem a continuació:

1. Passeig

És la **primera part del ball**. Els balladors entren a plaça al ritme de la música, **agafats de la mà** i **caminant endavant**. Tradicionalment, el ballador agafa amb la seva mà dreta, la mà esquerra de la balladora. Amb la mà lliure, la balladora s'agafa la faldilla amb un gest que es diu "cistella". El ballador mou el braç lliure endavant i endarrere, o l'enganxa a l'esquena.

2. Figura

La **part central del ball**, en què ballador i balladora **dansen l'un de cara a l'altre**. S'acosten, s'allunyen i canvien de lloc movent les cames i els braços. Aquí és on cada ball pla (en funció de la zona) té una versió diferent, perquè hi pot haver moltes figures.

3. Corranda

De cop **el ritme s'accelera** i ens convida a saltar la corranda, que és **la part més ràpida**. Aquí les parelles acostumen a fer **cargols**, **serps** i **ponts** agafats dels braços i saltant al galop.

BALL PLA

Vocabulari

Dins d'aquestes parts que hem vist, hi ha diferents passos de ball que tenen nom propi. Aquests son dos dels més importants:

PUNT PLA

És el tipus de pas de moltes danses tradicionals i també del Ball Pla. És un pas en que el peu fa un **punteig suau** i es desplaça **lliscant**, sense fer salts bruscos. És com caminar de puntetes, a poc a poc, seguint el ritme de la música.

RÍSTOL

És com anomenem a la **volta** que fa a la balladora **sobre si mateixa**, sota el braç del ballador, mentre l'agafa de la mà fent-li com un pont.

Balladors fent un rístol.

Posem-ho en pràctica

Descobrim l'estructura del Ball Pla d'Alinyà

La melodia del Ball Pla d'Alinyà ens pot ser molt útil per aprendre a identificar l'estructura d'una obra musical i treballar-ne les parts. A partir de l'audició de la següent versió del ball l'alumnat pot identificar i estudiar les frases principals:

PASSEIG (A), FIGURA (B) i CORRANDA (C).

Enregistrament de la música del Ball Pla d'Alinyà. Interpretació al piano de Joan Valor. Harmonització de Manuel Oltra. 99 danses catalanes. Esbart Sabadell Dansaire. Audiovisuals de Sarrià ℗ ***(01:26)***

https://youtu.be/HKLNMjEkZ8E

Proposta didàctica:

Una bona manera d'ajudar els infants a identificar les diferents parts de la peça i a interioritzar-ne les melodies és associar una lletra a cadascuna. A la pàgina següent us proposem una lletra que els facilitarà seguir la melodia i reconèixer quina part estan escoltant en cada moment.

BALL PLA

Posem-ho en pràctica

Descobrim l'estructura del Ball Pla d'Alinyà

Passeig (A)

EL BALL PLA D'ALINYÀ,
AVUI APRENDREM A BALLAR.

x4

Figura (B)

CAP AQUÍ, CAP ALLÀ. CAP AQUÍ, CAP ALLÀ.
AMB LA PARELLA BALLEM, AGAFANT-LA DE LA MÀ.

x2

Corranda (C)

I ARA ARRIBA LA CORRANDA
QUE ÉS LA PART MÉS DIVERTIDA,
I ARA ARRIBA LA CORRANDA
QUE ÉS QUAN JO M'HO PASSO MÉS BÉ!

x2

BALLEM, BALLEM, BALLEM.
BALLEM, BALLEM, BALLEM.
BALLEM TOTS JUNTS
AQUEST BALL PLA!

x2

A A A A B B C C C' C'

Posem-ho en pràctica

Aprenem a ballar un Ball Pla

Explicació molt clara i didàctica de les parts i la manera de ballar un ball pla amb corranda. Projecte DaCaTrà ***(04:36)*** ***https://youtu.be/ZyELSErdxDw***

Proposta didàctica: Seguint aquest vídeo i els continguts apresos, els infants poden inventar el seu propi Ball Pla, amb la música del d'Alinyà.

PASSOS A SEGUIR:

Per fer-ho, es posaran en parelles fent una fila. Quan la música comenci a sonar, entraran a "plaça" fent un passeig. És important fer-los notar que cal avançar marcant el punt pla i seguint la música. A mesura que vagin entrant a plaça ja aniran formant una rotllana. Quan es balla amb música enregistrada, és clau formar la rotllana amb certa rapidesa, abans no acabi la frase del passeig. Una alternativa és començar directament amb la rotllana formada.

Ja en rotllana, continuarà el passeig circular fins que canviï la música i arribi el moment de fer la figura. En aquest punt cada parella s'inventarà una figura, partint de les que s'hagin vist i practicat anteriorment a l'aula. Per fer la figura, quedaran quiets, mirant-se de cara els dos membres de la parella i movent braços i cames. Aquí poden incloure el moviment característic del rístol.

Quan arribi el moment de la corranda, es poden donar tots les mans, excepte els dos balladors dels extrems, per fer un cargol, serps o ponts, seguint el ritme alegre de la música i movent-se conjuntament per la "plaça". Un aspecte interessant és escollir un bon *capdansant*, el ballador que encapçalarà la filera i prendrà la decisió de per on fer-la avançar.

EN BUSCA DEL LLIBRE DE LA MÚSICA CATALANA

CARAMELLES

QUÈ ESCOLTAREM?

L'Hereu Riera

POPULAR

ELS PUNTS CLAU

A quin territori pertany?

Les caramelles es canten arreu de Catalunya, especialment al centre i nord, i també a Andorra.

Quan es canten?

Es canten el Diumenge de Pasqua.

Qui les interpreta?

És una cantata popular. S'uneixen cantants i músics que omplen els carrers de música.

Alguna curiositat?

Sovint, els veïns ofereixen refrigeris als músics i els posen diners a les cistelles que porten.

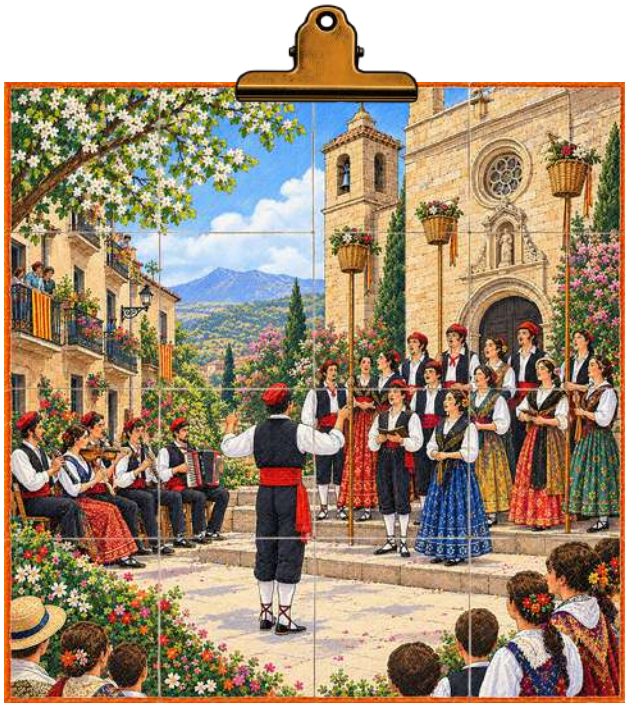

En molts pobles, els cantaires porten unes cistelles decorades per recollir els diners que els donen els veïns. Per arribar als balcons han de tenir uns pals molt llargs.

Quan arriba la **Pasqua**, a l'inici de la **primavera**, molts pobles i ciutats de Catalunya s'omplen de música i alegria. Grups de cantaires, grans i joves, recorren els carrers i les places cantant cançons populars per celebrar aquesta festa. Aquesta tradició s'anomena **caramelles**, i les persones que hi participen són els **caramellaires**.

Mentre passegen pel poble, canten cançons que parlen de la primavera, de l'amor, de la natura, de la vida i de la Pasqua. En alguns llocs, també hi ha músics que els acompanyen amb instruments.

Les caramelles són una **tradició molt antiga**. No se sap amb exactitud quan van començar, però fa molts anys que formen part de les celebracions populars de Catalunya.

Posem-ho en pràctica

Versió "caramellaira" de l'Hereu Riera

Quan la Pasqua arriba, canten els ocells,
també tots nosaltres, hem de fer com ells.
Tra la-ra-la, tra-la-ra-la, tra la-ra-la-là.
Tra la-ra-la, tra-la-ra-la, la Pasqua ha arribat.

Quina nit més bella, quin dia més gran,
cançons i corrandes, del cor sortiran.
Tra la-ra-la, tra-la-ra-la, tra la-ra-la-là...

Els camps tots floreixen, el sol ben brillant,
ja és primavera, el fred se n'està anant.
Tra la-ra-la, tra-la-ra-la, tra la-ra-la-là...

Quina alegria, de joia un esclat,
Jesús, el Messies, ha ressuscitat.
Tra la-ra-la, tra-la-ra-la, tra la-ra-la-là...

Hereus i fadrines, sortiu als balcons,
canteu amb nosaltres aquestes cançons.
Tra la-ra-la, tra-la-ra-la, tra la-ra-la-là...

I si us agrada, el cant dels minyons,
ompliu les cistelles amb uns calerons.
Tra la-ra-la, tra-la-ra-la, tra la-ra-la-là...

Adeu damisel·les, adeu xics i grans,
passeu bones festes i fins un altre any.
Tra la-ra-la, tra-la-ra-la, tra la-ra-la-là...

Al cas!

Moltes vegades, per les caramelles, es canvia la lletra de cançons populars, d'havaneres o de sardanes i es fa una versió que parli de la Pasqua o de la primavera.

Aquí us proposem una versió més "caramellaira" de l'Hereu Riera, inspirada en la que es canta al poble de La Fuliola. No és la lletra original de la cançó però us animem que proveu de cantar-la i fer-la encaixar amb la melodia.

Cançó original

Les Caramelles de Súria

Les Caramelles de Súria són una de les celebracions més destacades de Catalunya, tant per la seva antiguitat com pel gran nombre de participants. Quan arriba la primavera, centenars de caramellaires de totes les edats, organitzats en diferents colles, omplen els carrers de música, cant i dansa. Aquesta festa és un exemple de com les tradicions es transmeten de generació en generació i es mantenen vives gràcies a la participació de tota la comunitat. Algunes colles, a més de cantar, interpreten danses tradicionals com els balls de cascavells i de bastons, que destaquen pel seu ritme i coordinació. Per treballar-ho a l'aula, podeu mostrar als infants imatges o vídeos de la celebració i convidar-los a observar les diferències entre les colles, els vestits, la música i els moviments dels balladors.

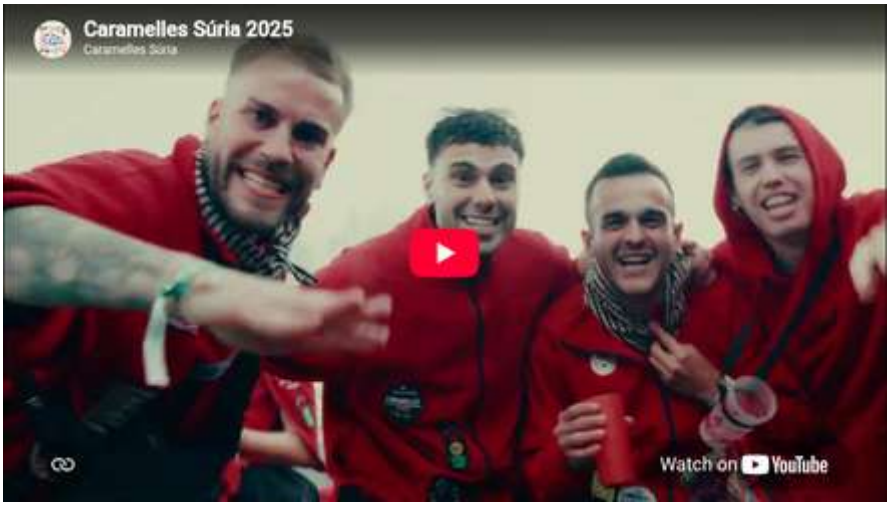

Caramelles de Súria 2025 ***(02:59)***

https://www.youtube.com/watch?v=e-uuUFkewM0

Caramelles infantils de la Seu d'Urgell - canten l'alegria de Pasqua ***(09:38)***

https://www.youtube.com/watch?v=T-Z8MeOZrnA

EN BUSCA DEL LLIBRE DE LA MÚSICA CATALANA

JOTA

QUÈ ESCOLTAREM?

Jotes: Valenciana i de les Terres de l'Ebre

POPULAR

ELS PUNTS CLAU

A quin territori pertany?

És popular a tota la Península Ibèrica. Sobretot al País Valencià, l'Aragó i les Terres de l'Ebre.

La jota es pot ballar?

Sí, la jota es balla, però també es pot cantar jotes.

Com és el ball de la jota?

Els balladors ballen normalment en parelles. Fan saltets i giravolts i mouen els braços amunt.

I com es pot ser un bon cantaire de jotes?

Els cantaires de jotes han de tenir molt bona veu perquè cal aguantar notes llargues i agudes.

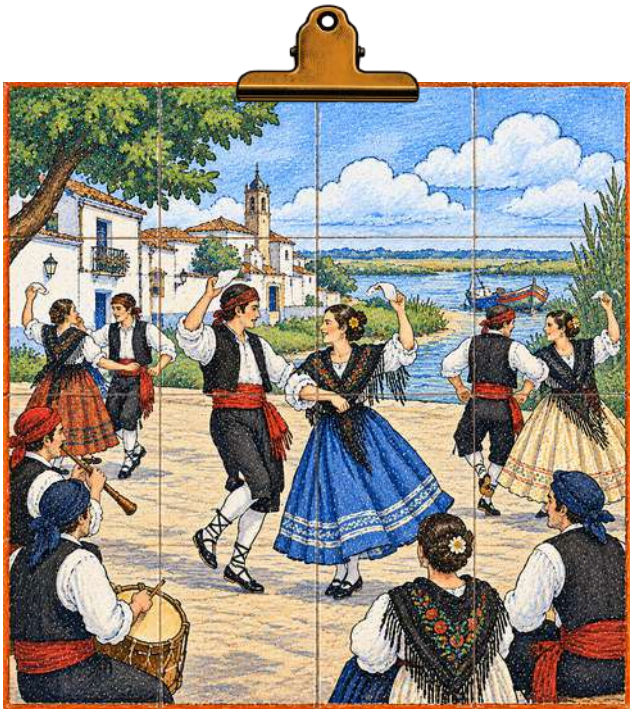

Saps perquè la jota es diu així?

La paraula jota ve de la paraula "xotar", que en valencià antic volia dir saltar.

La **jota** és un tipus de música popular que tant es pot **ballar** com **cantar**. La música de la jota té un **ritme ternari**, és a dir, que es basa en grups de 3 temps.

La jota sovint s'acompanya d'**instruments tradicionals**, com la guitarra, la bandúrria o l'acordió, i també de picar de mans. Quan es balla, els dansaires fan **passos ràpids** i **petits salts** al ritme de la música, que li donen molta energia i alegria.

Com que la jota es balla a tants llocs diferents ha evolucionat de **maneres molt diferents**. Per això no hi ha una única manera de tocar, cantar o ballar una jota. En aquest cas, veurem la diferència entre la **jota valenciana** i la **jota de les Terres de l'Ebre**. Ja veureu que tant els instruments, com manera de ballar son ben diferents!

JOTA

Els instruments de la JOTA

Els instruments que acompanyen la jota són diferents segons el territori:

TERRES DE L'EBRE

PAÍS VALENCIÀ

INSTRUMENTS DE LA RONDALLA

Al cas!

Aquest instruments no formen part de la banda, per això, la jota que escoltarem a l'auditori serà una adaptació de com s'interpreten tradicionalment les jotes.

EN BUSCA DEL LLIBRE DE LA MÚSICA CATALANA

JOTA

Similituds i diferències

Les dues jotes tenen les dues parts: el PASSEIG i els diferents PUNTEIGS.

Però....

A la jota de les terres de l'Ebre de vegades, quan fan el passeig, es mouen endavant i avancen per la plaça.

A la jota valenciana, es miren el ballador i la balladora ja des de bon inici.

A la jota de les terres de l'Ebre NO s'acostumen a utilitzar CASTANYOLES.

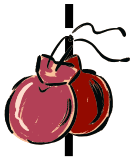

A la jota valenciana SÍ que s'utilitzen CASTANYOLES.

Les jotes de les Terres de l'Ebre acostumen a tenir un tempo més ràpid i lleuger, i els balladors salten més ràpid.

La jota valenciana acostuma a tenir un ritme una mica més pausat, però sempre depèn de cada varietat.

JOTA

Posem-ho en pràctica

Similituds i diferències

Que les jotes es toquin amb instruments diferents a cada zona fa que la seva música també variï i, per tant, que el seu ball també sigui diferent. Us proposem que mireu dues ballades de jotes perquè observeu les diferències entre una i l'altra:

Exemple d'una Jota de les Terres de l'Ebre. Esbart Sabadell Dansaire - Jota d'Ascó ***(05:48)*** ***https://youtu.be/mCKSs8OPvYA***

Exemple d'una Jota Valenciana. Jotas Valencianas en Alcora con Ramón Hervías y acompañantes. ***(03:42)***
https://youtu.be/dvP0KayrwuE

Posem-ho en pràctica

Creem el nostre pas de jota

Explicació didàctica dels diferents passos de la jota i també de les variacions de cadascun. Projecte DaCaTrà ***(03:25)***
https://youtu.be/Seuj42Eh-mw

Proposta didàctica: Dividirem l'activitat en dues parts. Per la primera, visualitzarem el vídeo proposat i reproduirem tots junts els passos que s'hi expliquen. Un cop feta la formació inicial, arriba el moment de **CREAR**. Als balladors de jota els agrada improvisar i inventar passos nous, us convidem a inventar-vos un pas nou per aquesta jota.

Proposeu als alumnes crear una petita coreografia de jota a partir de moviments senzills, com ara picar de mans, fer petits salts, moure els peus seguint el ritme o girar sobre ells mateixos. Primer, escolteu la música plegats i ajudeu-los a identificar-ne els grups de tres temps per tal de coordinar els moviments amb el ritme. Després, en parelles o en petits grups, deixeu que experimentin i combinin els passos per crear una seqüència pròpia. Finalment, poseu en comú les propostes i construïu una coreografia entre tots. És un bon moment per destacar per destacar la importancia de respectar les idees dels companys i valorar les aportacions de cadascú.

Us compartim la música de cinc jotes de diferents poblacions de les Terres de l'Ebre per poder practicar l'activitat:

https://drive.google.com/drive/folders/1BIZIMUJFgoeI0Y0lHtedhPiizAshSbfF?usp=sharing

TOC DE CASTELLS

QUÈ ESCOLTAREM?

Toc de castells

POPULAR

ELS PUNTS CLAU

A quin territori pertanyen?

Els castells són una tradició arreu de Catalunya, però sobretot a les terres de Tarragona.

Què són els castells?

Són construccions humanes en què les persones s'enfilen unes sobre les altres per formar torres de diversos pisos.

Quina música acompanya els castells?

Els grallers i timbalers toquen el toc de castells, una música que ajuda als castellers a saber com avança el castell.

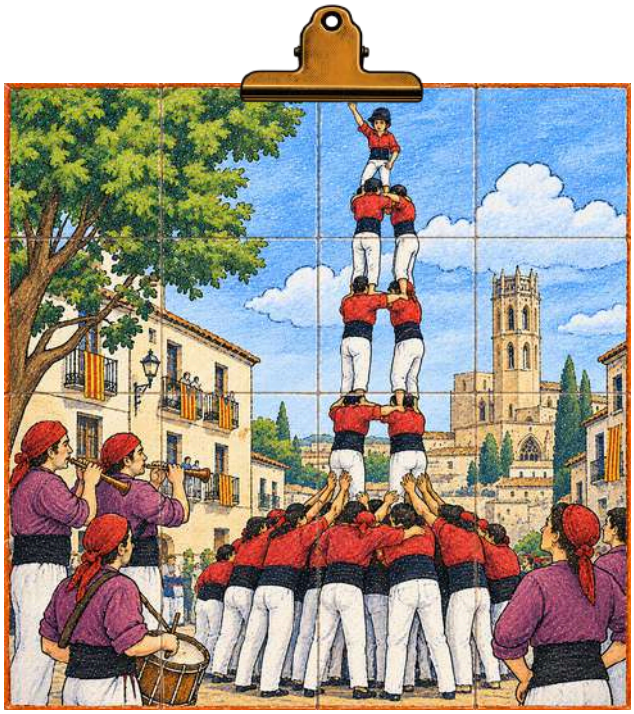

Els castells estan reconeguts des del 2010 com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Això vol dir que són una tradició que hem de conèixer i conservar entre tots!

Els **castells** són una tradició molt coneguda de Catalunya. Consisteixen a construir **torres humanes**, en què les persones s'enfilen les unes damunt de les altres fins a formar un castell que pot arribar a ser molt alt!

Les persones que fan castells s'organitzen en **colles castelleres**. Per aconseguir aixecar un castell, tothom ha de treballar, confiar en els altres i fer la seva part tan bé com pugui. Per això, els castells ens ensenyen valors tan importants com la **solidaritat**, l'**esforç**, la **confiança** i el **treball en equip**. El més important no és només fer un castell ben alt, sinó aconseguir-ho tots junts!

A dalt de tot del castell hi puja l'**enxaneta**, que acostuma a ser un infant. Quan arriba al cim i aixeca la mà, diem que **fa l'aleta**, que vol dir que el castell s'ha carregat! És un moment molt emocionant que tothom celebra amb alegria.

Posem-ho en pràctica

Com s'organitza un castell?

Dins de la colla castellera tothom té una feina molt important. A baix hi ha la pinya, que ajuda a aguantar el castell. Al mig hi ha el tronc, i, a dalt de tot, hi ha el pom de dalt, format pels dosos, l'acotxador i l'enxaneta.

Quan el castell està gairebé acabat, l'enxaneta arriba a dalt de tot i aixeca el braç. Aquest és un moment molt especial.

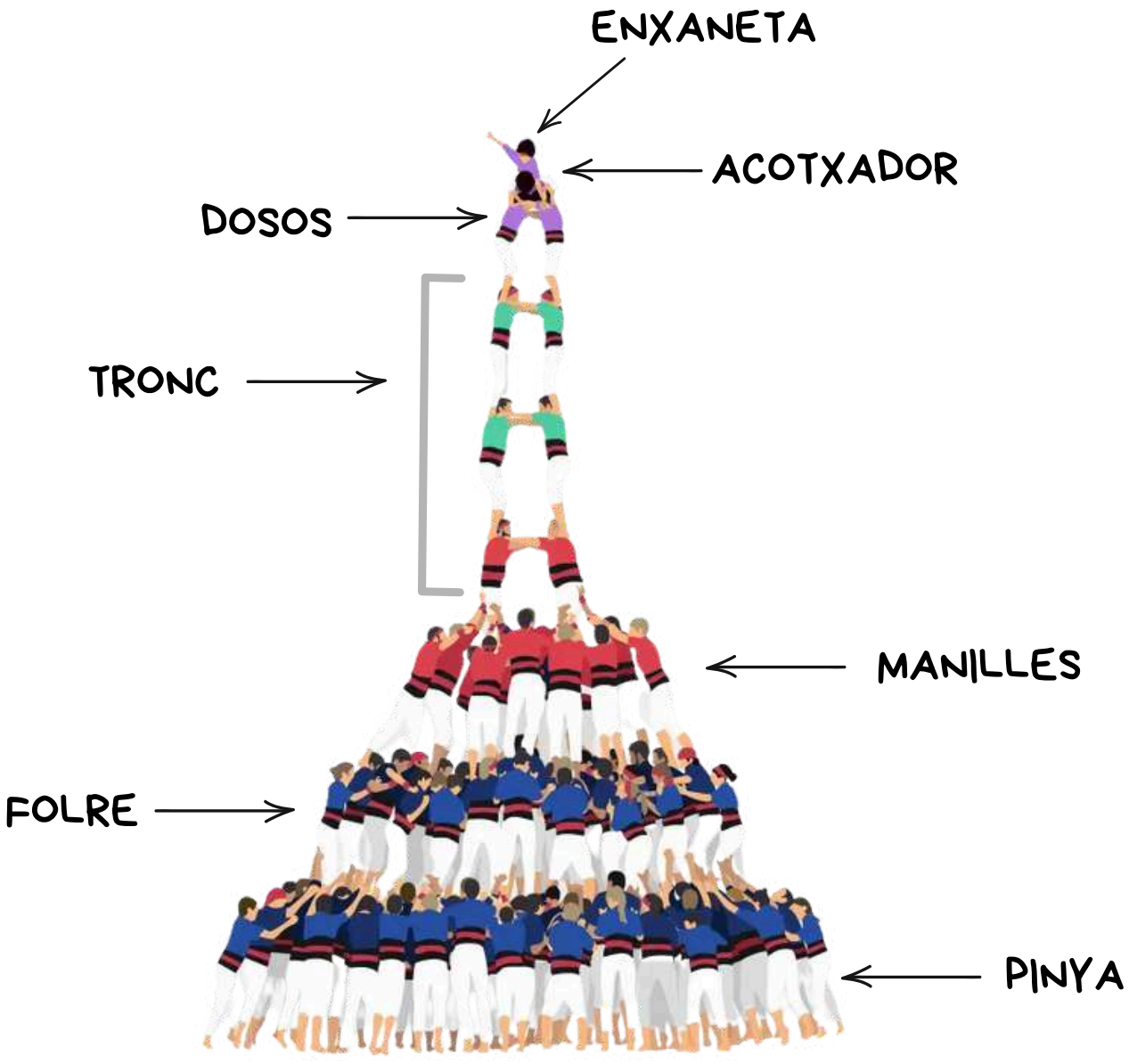

Posem-ho en pràctica

El toc de Castells

El toc de castells és la música que toquen els grallers i els timbalers mentre una colla castellera està fent un castell. No és només música per acompanyar: també serveix per indicar als castellers què està passant durant la construcció.

Quan comença el toc, vol dir que el castell ja està preparat per començar i que l'intent és vàlid. A partir d'aquí, la música va canviant a mesura que el castell es va construint.

Quan l'enxaneta arriba a dalt i fa l'aleta (aixecar la mà un cop arriba al dalt de tot del castell), la música marca aquest moment. Després el castell comença a baixar i la música continua fins que queda completament descarregat.

Música del Toc de Castells interpretada per Ivo Jordà, Joan Domènech i Arnau Rafecas. ***(02:35).*** ***https://youtu.be/AMCeEoOgSvc***

Toc de Castells dels Castellers de Vilafranca per la Diada de Sant Fèlix ***(03:15).***
https://youtu.be/QYUUjhUiQcg

EN BUSCA DEL LLIBRE DE LA MÚSICA CATALANA

BALL DE BASTONS

QUÈ ESCOLTAREM?

Lo Titiritero

POPULAR LLEIDATANA

ELS PUNTS CLAU

On es balla el ball de bastons?

El ball de bastons es balla per tota Catalunya. Moltes ciutats o pobles tenen el seu propi ball.

Què és el ball de bastons?

És una dansa en grup en què els balladors piquen uns bastons de fusta seguint el ritme de la música.

Quins instruments acompanyen el ball?

Sovint, la gralla o el flabiol i el tabal, que és un instrument de percussió.

A Lleida en tenim?

Sí! A Lleida tenim la Colla Bastonera del Pla de l'Aigua!

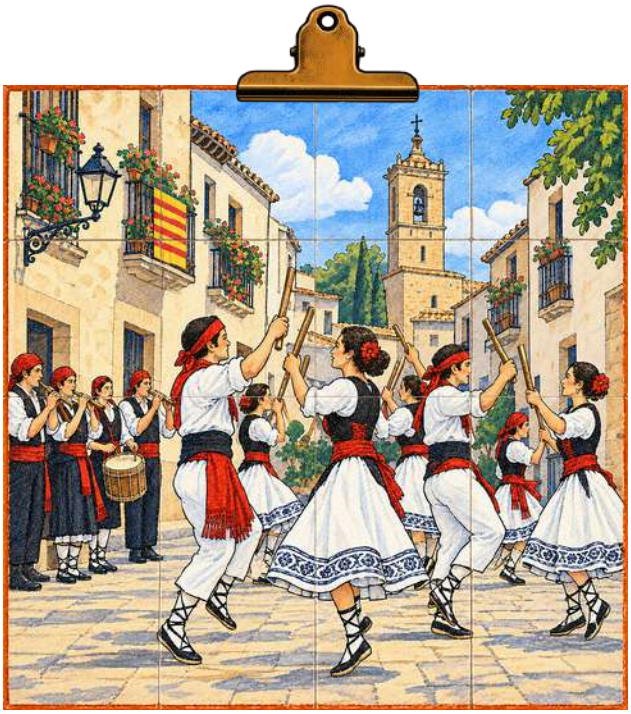

Els bastoners sovint porten roba blanca, mocadors, cintes de colors i espardenyes. Alguns també porten picarols a les cames o als braços per fer-los sonar quan salten.

El **ball de bastons** és una dansa tradicional molt antiga de Catalunya que també es balla en altres països del món. És un ball ple de ritme i energia, en què els balladors fan sonar uns **bastons de fusta** picant-los els uns contra els altres al ritme de la música.

Les persones que ballen s'anomenen **bastoners i bastoneres**. Formen una colla i aprenen uns passos i uns moviments que han de fer de manera coordinada. Mentre ballen, **piquen els bastons** seguint el ritme i creen una música ben especial!

A Catalunya, podem veure el ball de bastons durant les festes majors i altres **celebracions populars**. Cada colla pot tenir els seus propis vestits, músiques i coreografies, que fan que cada ball sigui **diferent i especial**.

BALL DE BASTONS

Posem-ho en pràctica

Ballem un ball de bastons

Proposta didàctica 1: amb "Els esclops d'en Pau", una dansa tradicional amb una pulsació molt marcada us proposem que els nens i nenes es familiaritzin amb els bastons i amb el fet de picar a la pulsació portant el ritme. Poden començar a fer-ho en parelles i introduir passos bàsics del ball de bastons.

Els Esclops d'en Pau - Tradicional Catalana. Recollida per El Sac de Danses.
(01:47) ***https://youtu.be/tlcM49_8-WQ***

Proposta didàctica 2: per complementar la proposta us proposem aquest vídeo que explica diferents passos del ball de bastons. Us animem a provar-los!

Explicació dels passos bàsics del ball de bastons de Marta Gonzalez ***(02:48)***
https://youtu.be/K4eLObP5UDQ

EN BUSCA DEL LLIBRE DE LA MÚSICA CATALANA

SARDANA

QUÈ ESCOLTAREM?

La Llevantina

de VICENÇ BOU i GELI

ELS PUNTS CLAU

A quin territori pertany?

La sardana es balla arreu de Catalunya.

Té dansa?

Sí, la sardana és una dansa de grup.

Com es balla?

Es balla formant una rotllana, agafats de les mans i puntejant amb els peus els curts i els llargs.

Qui la interpreta?

La cobla, una agrupació musical típica de Catalunya.

Alguna curiositat?

La sardana és la dansa nacional de Catalunya.

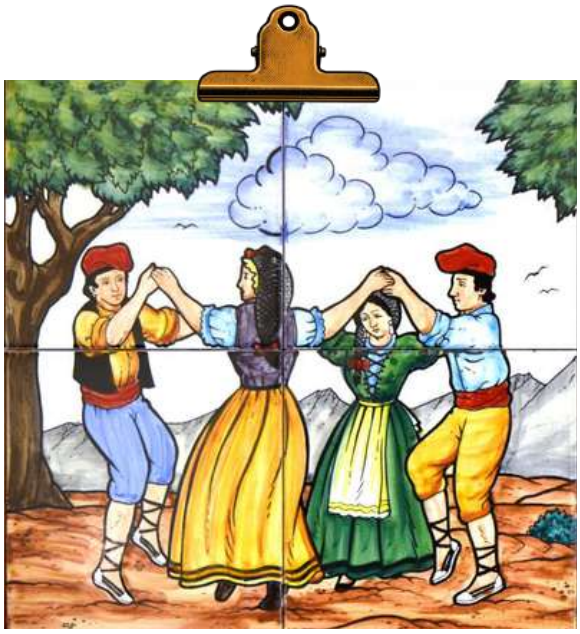

La sardana és considerat el ball nacional de Catalunya.

Per això, en molts pobles i ciutats es balla en motiu de les grans ocasions com la Festa Major o la Diada Nacional.

És un símbol d'unió i germanor.

La sardana és una **dansa tradicional catalana**. El seu origen exacte no es coneix, però sabem que fa molts anys ja hi havia danses que es ballaven formant una **rotllana**.

La paraula ***sardana*** apareix escrita per primera vegada al segle XVI. La sardana tal com la coneixem avui, però, es va formar sobretot durant el segle XIX. En aquella època va tenir molta importància **Pep Ventura**, un músic que va fer més llarga la sardana i va ajudar a donar forma a la cobla moderna.

Per ballar una sardana, els balladors **s'agafen de les mans** formant una rotllana i **puntegen amb els peus** al ritme de la música. No hi ha un nombre determinat de balladors i tothom pot afegir-se a la rotllana quan vulgui.

SARDANA

La COBLA

La música de la sardana és interpretada per una **cobla**. La cobla és un grup d'**11 músics** que toquen **12 instruments**, i que es distribueixen en dues fileres. És una formació tradicional, típica del territori català, que interpreta, sobretot, danses i balls en places.

La formació té **origen medieval**. Deriva dels grups de joglars i trobadors que animaven les festes populars. L'estructura de la formació va anar evolucionant fins que Pep Ventura va establir la composició de la cobla moderna.

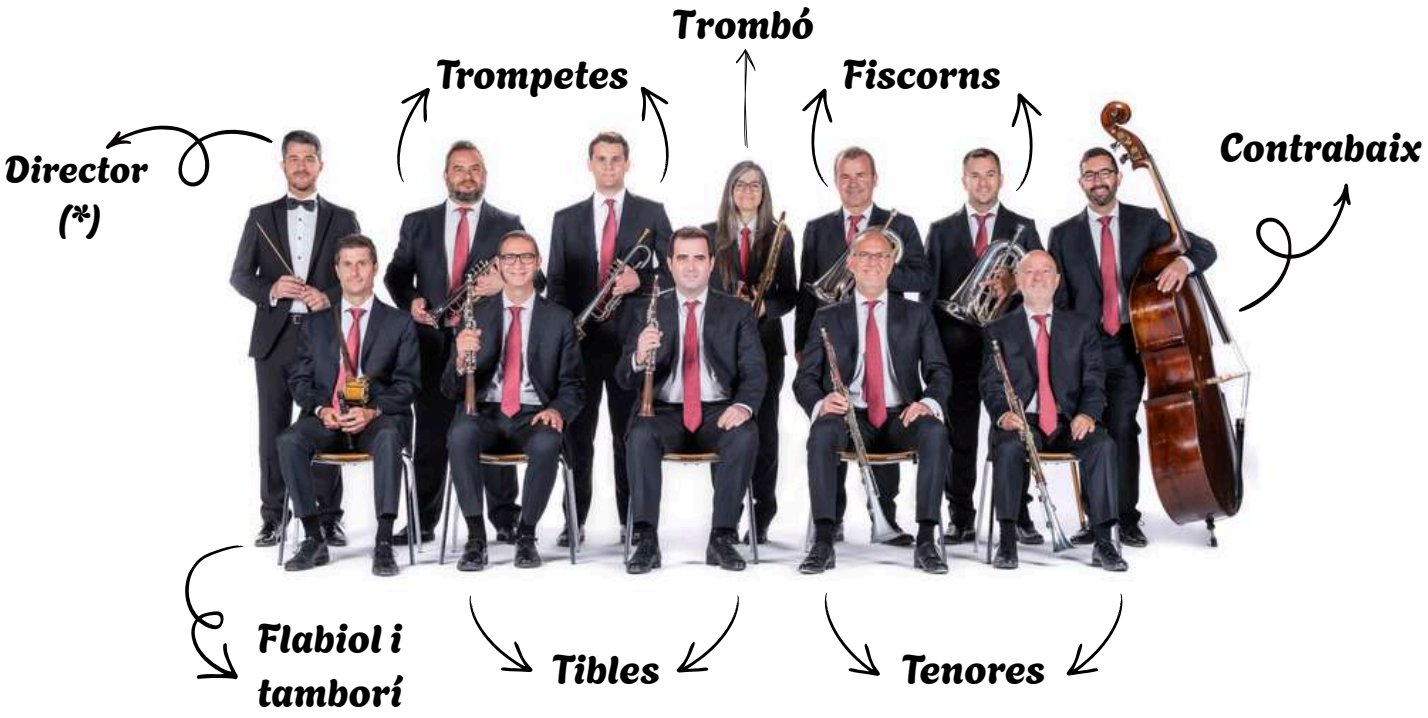

Músics de la Cobla Sant Jordi - Ciutat de Barcelona

(*) Tot i que les cobles no acostumen a tenir director quan actuen a plaça, sí que en tenen quan fan concerts en auditoris, com la Cobla Sant Jordi.

Hi ha **4** d'aquests instruments que **són típicament catalans** i costa trobar-los fora de la nostra cobla. Són la tenora, el tible, el flabiol i el tamborí.

La resta, la trompeta, el trombó, el fiscorn i el contrabaix són més habituals en altres tipus de formacions i arreu del món.

Al cas!

*La sardana que escoltarem a l'auditori està **adaptada per a banda simfònica** i, per tant, la feina d'aquests 11 músics de la cobla queda repartida entre tots els membres de la banda.*

SARDANA

L'estructura

La sardana s'estructura en diverses parts, que s'anomenen **tirades**, i n'hi ha de dos tipus: **els curts** i **els llargs**. Els balladors han de comptar els compassos per saber quants passos han de fer, i estar ben atents als canvis de la música per identificar com cal ballar en cada moment.

Aquestes son les parts principals de la sardanes i les seves característiques:

- ### Introit

  És la **melodia que sona al principi** de totes les sardanes, per indicar que comença el ball. La interpreta sempre el **flabiol** i acaba amb un toc sec de **tamborí**.

- ### Curts

  Son els compassos més **tranquils i senzills** de la sardana. Es ballen amb els **braços abaixats**, puntejant amb els peus dret i esquerra a cada compás i fent petits desplaçaments a dreta i esquerra després de cada punteig.

- ### Llargs

  Aquí els balladors **alcen els braços,** més o menys a l'alçada de les orelles, i fan més puntejos: tres a cada compás. Els moviments acostumen a ser més **amplis** i els balladors salten més amunt. El **ritme és més alegre**.

- ### Cop final

  Quan la cobla toca l'últim acord, els balladors queden parats al seu lloc i estiren els braços cap al centre de la rotllana, cridant "VISCA", quan acaba la ballada.

EN BUSCA DEL LLIBRE DE LA MÚSICA CATALANA

SARDANA

Posem-ho en pràctica

Joc de memòria: els instruments de la cobla

	Flabiol i tamborí		Fiscorn
	Trompeta		Trombó
	Tenora		Tible
	Contrabaix		

Posem-ho en pràctica

Aprenem els curts i els llargs

Breu explicació, molt clara, dels passos curts i llargs d'una sardana. SomSardana ***(03:54) https://youtu.be/ISjKnGnaH44***

Explicació dels pasos bàsics d'una sardana. SX3 - Projecte Beta ***(02:20) https://youtu.be/LmAcYnr9wTE***

Posem-ho en pràctica

Musicograma: La Llevantina

Musicograma de la sardana "La Llevantina" de Vicenç Bou i Geli ***(04:55)***
https://www.youtube.com/watch?v=H876bonpJlY

Proposta didàctica:

El musicograma ens ajuda a entendre i diferenciar molt bé les diferents parts de la sardana. Us proposem que:

- Visioneu el musicograma i intenteu anar seguint l'estructura a partir dels dibuixos. Comenteu quines son les parts i quines diferencies tenen entre sí.

- Descobriu quins instruments fan els solos en aquesta sardana.

- Associeu cada pas de ball de la sardana amb la part de l'estructura i mireu si coincideixen.

+ recursos

Continguts digitals per visualitzar a l'aula

Reportatge sobre el món de la cobla i la sardana. Inclou entrevista a una cobla amb demostracions i reflexions dels seus membres. EasyCatalan ***(12:28) https://youtu.be/cacZu5IRFzo***

Episodi del programa Projecte Beta sobre la sardana que ens hi apropa des d'un punt de vista més proper i divertit. SX3 - Projecte Beta ***(08:26) https://youtu.be/x-b1ScPXqys***

EN BUSCA DEL LLIBRE DE LA MÚSICA CATALANA

SEGUICI

QUÈ ESCOLTAREM?

La Patum de Berga

de JOAQUIM SERRA i FARRIOLS

ELS PUNTS CLAU

Què és el seguici popular?

És el conjunt de balls, bèsties i personatges tradicionals que participen en les festes majors.

Quins elements podem trobar al seguici?

Hi podem veure gegants, capgrossos, dracs, diables i bastoners, entre d'altres.

A quin territori pertany?

Es fa arreu de Catalunya, tot i que cada poble o ciutat té les seves pròpies figures i tradicions.

Alguna curiositat?

A Lleida una de les figures més estimades del seguici és lo Marraco.

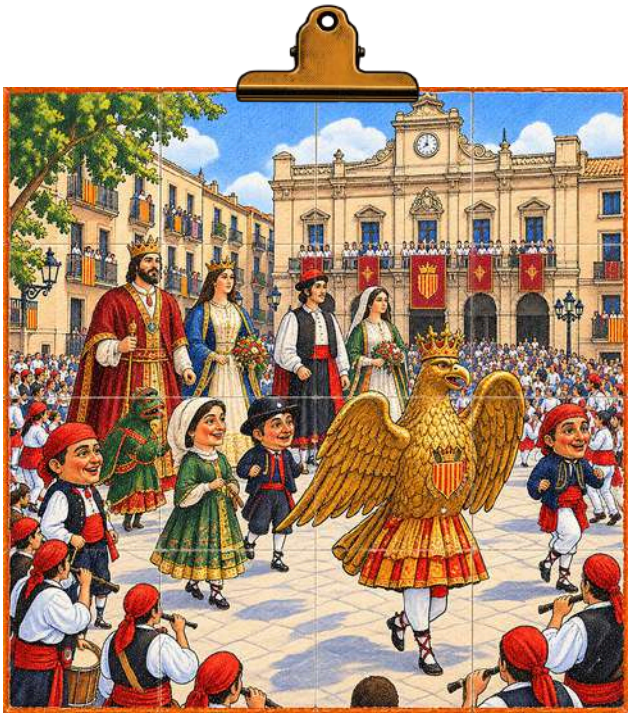

La Patum de Berga és una de les festes tradicional de Catalunya amb més música, balls, gegants i figures fantàstiques que salten i ballen pels carrers.

El **seguici popular** és el conjunt de **balls**, **figures de bèsties** i **personatges** tradicionals que surten pels carrers durant les **festes majors** dels pobles i ciutats de Catalunya. Tots junts participen en les **cercaviles**, desfilades pels carrers plenes de música, dansa i alegria, per celebrar que és dia de festa!

En el seguici hi podem trobar **gegants** i **capgrossos**, **dracs**, **àligues**, **diables**, **bastoners** i molts altres elements tradicionals. Cada un té la seva pròpia música, els seus vestits i la seva manera de moure's, i tots formen part de la cultura popular catalana.

Antigament, el seguici servia sobretot per acompanyar les processons religioses. Amb el pas del temps, però, s'ha convertit en una part molt important de les festes populars. Avui dia, el seguici ajuda a mantenir vives les tradicions i fa que grans i petits comparteixin la festa i se sentin part del seu poble o ciutat.

Posem-ho en pràctica

El bestiari festiu

Un dels elements més divertits del seguici popular és el **bestiari** que l'acompanya. El bestiari és el conjunt de figures que representen animals que acompanyen el seguici. Hi apareixen des de dracs, fins a mules, bous, lleons i àligues entre molts d'altres.

Proposta didàctica 1: La web elbestiari.cat ha recollit tots els elements del bestiari festiu de Catalunya. Us proposem que cada alumne/a n'esculli un (com més diferents entre ells millor) i que prepari una breu presentació per als seus companys/es. Per ajudar-vos us proposem que ompliu la fitxa tècnica (següent pàgina).

Proposta didàctica 2: Investigueu sobre l'element o elements de bestiari que hi ha al vostre de poble o ciutat. Si no en teniu, investigueu el del municipi més proper que en tingui. Us animem organitzar una sortida per anar-lo a visitar i descobrir-ne més. Podeu utilitzar la mateixa fitxa per organitzar la vostra informació.

AGRUPACIÓ DEL BESTIARI FESTIU I POPULAR DE CATALUNYA

La meva bèstia festiva

Escull una figura del bestiari festiu de Catalunya, investiga'n els secrets i prepara una presentació!

Nom .....

Curs .....

Data .....

El carnet de la bèstia

Com es diu?

.....

Quin animal o ésser és? (drac, àliga, mulassa, gegant...)

.....

A quin poble o ciutat viu?

.....

Quin tipus de figura és?

☐ foc ☐ protocol ☐ cavallets ☐ animació ☐ infantil

Com és?

Dibuixa-la aquí o enganxa'n una foto

De quins colors és? De què està feta?

.....

Té alguna cosa especial? (ales, banyes, foc, fum...)

.....

Qui la cuida?

Quina colla o entitat se n'encarrega?

.....

Té germans petits o parents?

.....

La seva història

D'on ve? Hi ha alguna llegenda?

.....

.....

Què representa?

.....

Una curiositat que m'ha sorprès

.....

.....

A la festa

En quina festa surt? (Festa Major, Corpus, Sant Joan, la Mercè...)

.....

Què hi fa? (cercavila, ball, correfoc, plantada...)

.....

.....

Quina música l'acompanya? (gralles, tabals...)

.....

La meva opinió

Per què he triat aquesta bèstia?

.....

.....

Què he après de nou?

.....

On ho he trobat?

Pàgines web, llibres o persones

.....

.....

Investiga a **bestiari.cat** · apartat «Tot el bestiari festiu»

Posem-ho en pràctica

La música del seguici

Tots aquests elements de seguici no lluirien tant si no fos perquè quan surten a les places i als carrers ho fan acompanyats d'una música ben festiva. Normalment cada element del seguici té una melodia pròpia.

Proposta didàctica 1: Us animem a descobrir quina és la melodia que acompanya l'element del seguici que heu escollit en l'activitat anterior. Per fer-ho us proposem una nova fitxa tècnica per a la melodia (pàgina següent).

Proposta didàctica 2: Apliqueu-ho també al bestiari del vostre municipi. Quina música té la bèstia de la vostra ciutat o poble?

La melodia de la bèstia

Descobreix quina música acompanya la teva figura quan surt al seguici. Obre bé les orelles!

Nom ..... **Curs** ..... **Bèstia** .....

La melodia

Com es diu la melodia o el toc?

.....

Sabem qui la va compondre o d'on ve?

.....

.....

Sona sempre igual o canvia segons el moment de la festa?

.....

Els instruments

Quins instruments sento? Marca'ls.

☐ gralla ☐ tabal ☐ timbal ☐ flabiol

☐ sac de gemecs ☐ percussió ☐ altres

Quin és el que se sent més fort?

.....

Quants músics toquen? Com es diu la colla?

.....

On l'he escoltada?

Pàgina web, vídeo o persona que me n'ha parlat

.....

.....

Dibuixa els músics que la toquen

Com sona?

Escolta-la amb els ulls tancats. Per a mi és...

☐ ràpida ☐ lenta ☐ alegre ☐ misteriosa ☐ forta

Quina imatge em ve al cap quan la sento?

.....

.....

Escriu o dibuixa el ritme (ex.: ta-ta-ta-TAM!)

Què fa la bèstia quan sona?

Com es mou? (salta, gira, corre, balla...)

.....

.....

La gent canta, aplaudeix o crida alguna cosa?

.....

.....

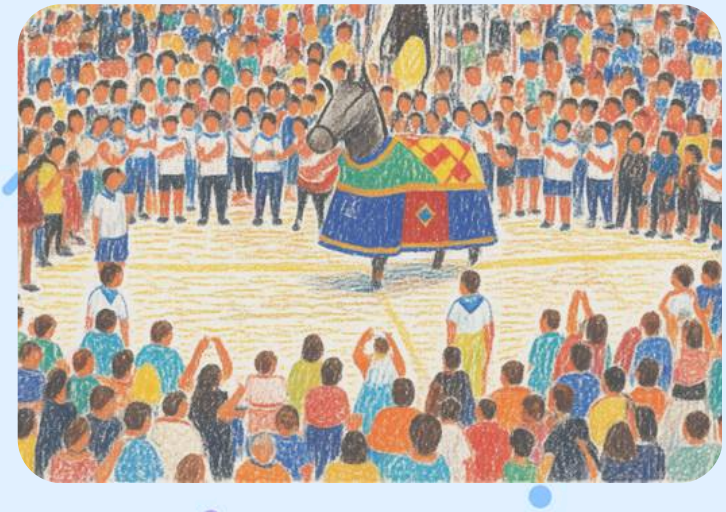

Pista: busca vídeos de la teva bèstia a bestiari.cat o a YouTube i escolta'n la música

US ESPEREM A L'AUDITORI!

BANDA MUNICIPAL DE LLEIDA